

FAGFELLEVDERT ARTIKKEL

Referanse til artikkelen: Anne Riise (2024). «Saksbehandleren er ganske samarbeidsvillig» – ungdoms aktørskap i samarbeidet om ettervern. *Fontene forskning*, 17(1), 4-16.

NØKKELORD: SAMARBEID, AKTØRSKAP, ETTERVERN OG MEDVIRKNING

Anne Riise

Universitetslektor/stipendiat, Institutt for barnevern og sosialt arbeid, UiT Norges arktiske universitet
anne.riise@uit.no

«Saksbehandleren er ganske samarbeidsvillig» – ungdoms aktørskap i samarbeidet om ettervern

Artikkelen handler om ungdoms aktørskap når de er over 18 år og mottar hjelp fra barnevernet gjennom ettervern. Artikkelen utforsker hvordan unges aktørskap kommer til uttrykk i samarbeidet om ettervern. Data består av kvalitative intervjuer med 29 ungdommer, tematisk analysert fra en fenomenologisk og hermeneutisk tilnærming. Funnene viser at ungdommene hadde mål om stabilitet og forutsigbarhet. Dette kommer frem gjennom deres vurderinger av praktisk og økonomisk støtte, og ønske om trygghet gjennom emosjonell støtte. Ungdommene utøvde aktørskap på bakgrunn av sine erfaringer ved å vurdere sin situasjon opp mot behovet for hjelp innenfor rammene for ettervern. Aktørskapet kom til uttrykk gjennom reguleringer av kontakten med ansatte og barnevernet, mobilisering av ressurser og etablering av tillitsrelasjoner som tilrettela for samarbeid. Deres initiativ og handlinger i samarbeidet understreker at det har betydning at barnevernet anerkjenner de unge som aktører og samarbeidspartnere i ettervern.

Josefines (19) uttalelse om at «saksbehandleren er ganske samarbeidsvillig» gjenspeiler hennes oppfatning av samarbeidet med saksbehandleren i ettervern. Ungdom i ettervern er myndige, de bestemmer selv om de ønsker videre hjelp fra barnevernet og hvordan de involverer andre instanser og familie i samarbeidet. I artikkelen utforsker jeg ungdoms aktørskap i samarbeidet med barnevernet når de mottar ettervern. Temaet er aktuelt, ettersom den nye barnevernsloven (2021) styrker de unges rettsstilling igjenom retten til ettervern og retten til medvirkning. At barnevernsloven styrker rettsstillingen kan handle om at barnevernet hittil har hatt problemer med å se og involvere barn og unge (Falch-Eriksen et al. 2021), og å anerkjenne dem som aktører (Larsgaard et al., 2021). For unge med barnevernerfaring kan styrkingen av deres rettsstilling ha betydning, ettersom de opplever overgangen til voksenlivet som brå (Paulsen et al., 2020b), og føler seg klemt mellom ivaretagelse fra barnevernet og andre tjenester (Breimo et al., 2015).

Barnevernet tilbyr ettervern til unge mellom 18 og 25 år som har hatt tiltak fra barnevernet. Hjelpen er frivillig ettersom omsorgstiltak opphører på 18-årsdagen. Formålet er å gi ungdom med barnevernerfaring nødvendig hjelp og støtte, og bidra til gradvise overganger til en selvstendig voksentilværelse (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2011). Hjelpen skal bidra til at de unge opplever overgangen som trygg og forutsigbar. I 2014 var de mest anvendte tiltakene i ettervern økonomisk støtte, bolig, fosterhjem og oppfølging fra miljøterapeut (Paulsen et al., 2020b). Barnevernet kan videreføre tiltak eller tilby andre tiltak i ettervern (Barnevernsloven, 2021, § 3-6). Ungdom har uansett rett til å medvirke (Barnevernsloven, 2021, §§ 1-4 og 12-5; Barnekonvensjonen, 1989, art. 12), og barnevernet skal, så langt som mulig, samarbeide med ungdommene og behandle dem med respekt (Barnevernsloven,

2021, § 1-9). For å ivareta plikten til å samarbeide med offentlige instanser og andre tjenesteytere for å gi et helhetlig og samordnet tjenestetilbud (Barnevernsloven, 2021, § 15-8), har barnevernet ofte samarbeidet med andre instanser for å tilby ettervern (Paulsen et al., 2020b) og å ivareta enslige mindreårige flyktninger etter bosetting (Lidén et al., 2020). Unge som kom til Norge som enslige mindreårige inkluderes derfor i artikkelen.

I artikkelen knytter jeg aktørskapet til ungdoms medvirkning og samarbeid når de er i overgangen til voksenlivet. Jeg forstår samarbeid som å jobbe *sammen med*, i motsetning til å bli jobbet *med*. Å jobbe sammen med innebærer en samarbeidspraksis der profesjonsutøveren gjør ting sammen med, i stedet for på vegne av den unge (Studsrød & Mevik, 2019). I samarbeidet blir det relevant å utforske hva de unge ønsker i samarbeidet og hvordan de har mulighet til å utøve aktørskap. Aktørskap må ses i sammenheng med medvirkning, ettersom grunnlaget for unges medvirkning er en erkjennelse av at barn og unge er individer som utøver aktørskap (Backe-Hansen, 2016). Barnevernets tilrettelegging for medvirkning involverer å samarbeide med ungdommen, og hvordan unge kan påvirke og få støtte i faser av ettervern. De unges utøvelse av aktørskap handler om hvordan de evner å handle selvstendig og ta avgjørelser for å oppnå en ønsket målsetting (Backe-Hansen, 2016, s. 38). Unge kan ha ønsker og forventninger til samarbeidet med barnevernet, knyttet til sine ønsker og forventninger for livet og framtida. Arnett (2004) betegner den livsfasen ungdommene befinner seg i som 'emerging adulthood', en spesifikk fase mellom ungdom og voksenalder. Fasen preges av at ungdom utforsker ulike retninger i livet, en fase som innebærer ustabilitet og følelsen av å være imellom, men også muligheter. Unge i ettervern har med seg erfaringer som deres aktørskap må forstås i lys av. Erfaringene og livsfasen påvirker hvordan den unge utøver sitt aktørskap for å utnytte mulighete-

ne i ettervern. Ifølge Bergnehr (2019) kan aktørskapet forstås ut fra en relasjonell tilnærming til medvirkning gjennom hvordan de unge påvirker sine omgivelser direkte og indirekte ved å være et individ. Deres utøvelse av aktørskap i samarbeidet kan dermed forstås gjennom hvordan de unge har mulighet til å påvirke omgivelsene og ha aktiv innflytelse i den sosiale konteksten gjennom samhandling med andre (Bergnehr, 2019). I artikkelen tar jeg utgangspunkt i ungdommenes beskrivelser av kontakten med barnevernet og interaksjonen med ansatte.

I samarbeidet kan partene ha ulike mål. Barnevernet har et uttalt mål om at ettervern skal bidra til å sette ungdom gradvis i stand til å greie seg på egen hånd (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2011). De unge kan ha uttalte mål om å klare seg mer på egen hånd og å samarbeide med ansatte om delmål opp mot selvstendigjøring. I tillegg kan de ha mål som ikke er uttalt (Breimo et al., 2019), knyttet til at de har varierte behov i overgangen til voksenlivet. Målene kan handle om individuell oppfølging, koordinering og at noen bistår dem overfor samarbeidspartnere (Paulsen et al., 2020b), og behovet for å veksle mellom å prøve seg på egen hånd og ha støtte (Hokanson et al., 2020; Paulsen & Berg, 2016). Barnevernet må samarbeide med respekt for ungdommene og deres privat- og familieliv (Grunnloven, 1814, § 102), og forstå hvor de ulike målene kommer fra (Breimo et al., 2019). Det er derfor relevant å forstå hvilke ønsker ungdommene har og hvilke grenser de setter for sitt eget privatliv i samarbeidet med barnevernet. Problemstillingen i artikkelen er: *På hvilke måter kommer ungdoms aktørskap til uttrykk i samarbeidet om ettervern?*

Artikkelen baserer seg på ungdommers erfaringer fra ansattes oppfølging i barnevernet og bo- og lavterskeltiltak. Eksempler på botiltak er bofellesskap eller hybel med oppfølging fra miljøterapeut. Eksempel på lavterskeltiltak er organiserte samlingssteder der unge kan møtes for å være sammen eller drive med aktiviteter. Formålet med studien er å bidra med kunnskap til å forstå hvorfor og hvordan ungdom samarbeider med barnevernet innen rammene for ettervern.

RELEVANT FORSKNING

Det er ulike grunner til at barnevernet og ungdommen bør samarbeide i overgangen til voksenlivet. Barnevernet har tidligere rettet samarbeidet mot foreldrene, mens barns medvirkning, utfordringer og behov har vært mindre synlige (Hasle et al., 2021; Jensen et al., 2020). I ettervern innebærer det frivillige aspektet at ungdommene bestemmer hvor involvert foreldre og andre i nettverket skal være. I samarbeidet med ungdommen blir det tydelig at medvirkning og nytten av ettervern blir et tema. Der ungdommer opplevde å samarbeide, hadde de vært med i planleggingen av tiltak, i beslutningsprosesser og i å sette mål for tiltakene, hverdagen og egen utvikling (Paulsen, 2016). I motsatt fall, der unge opplevde at tiltakene ikke passet dem, avsluttet de gjerne ettervernet innen de fylte 20 år (Paulsen et al., 2020b). Forskning på unges deltakelse i tverrfaglige samarbeidsgrupper viser at de unge hadde varierte erfaringer og ulike formål med å delta. På den ene siden ønsket de å være en del av gruppen for å få informasjon, formidle sine behov og påvirke beslutninger (Husby et al., 2018; Sæbjørnsen & Willumsen, 2017). På den andre siden erfarte de at det var vanskelig å bli hørt (Bolin, 2016; Sæbjørnsen & Willumsen, 2017), og at møtene var lange og overveldende (Husby et al., 2018). Dette tydeliggjør at det er utfordringer i hvordan unge kan inngå som aktører i samarbeidet med profesjonsutøvere. Forskning viser også at det er utfordringer i ansattes begrunnelser for barns og unges manglende deltakelse, idet ansatte ofte har vurdert at barn og unge mangler kompetanse for å delta, eller at de heller må beskyttes (Falch-Eriksen et al., 2021; Hasle et al., 2021). De ansattes vurderinger av samarbeid med unge kan dermed få betydning for unges mulighet til å involvere seg og utøve aktørskap.

I ettervern kan barnevernet forstå unges aktørskap ut fra at de er i overgangen til voksenlivet, og har sammensatte behov knyttet til bolig, fullføring av skolegang og utdanning og sysselsetting (Paulsen et al., 2020b; Verulava & Dangadeze, 2021). Sulimani-Aidans og Melkmans (2018) studie viser at ungdom var bedre rustet til å møte utfordringer når de

opplevde tillitsrelasjoner, anerkjennelse, likeverd og gjensidighet. I en studie av hvordan foreldre oppfattet saksbehandleres involvering av barn som aktører, uttrykte foreldrene at det innebar at saksbehandler behandlet barna som subjekter, ikke objekter, at de lyttet til barnas behov og erfaringer og tilrettela for samtaler ansikt til ansikt (Juul & Husby, 2020). Adley og Kina (2017) påpeker at profesjonsutøveres tillit til at ungdom var kompetente og til å stole på, hadde betydning for ungdommenes selvfølelse og motivasjon, og bidro til at de utfordret sine framtidige mål. Samtidig viser Sæbjørnsen og Ødegård (2016) at de unge deltok i ansvarsgrupper fordi de trengte hjelp til å håndtere komplekse utfordringer, til tross for at de hadde blandede erfaringer med å delta. Ut fra dette kan en anta at både rammene for ettervern og de ansattes rolle påvirker hvordan ungdommene utøver aktørskap. For unge med barnevernerfaring var støtte og omsorg i relasjonen til profesjonsutøvere viktig (Furey & Harris-Evans, 2021; Lidén et al., 2020), blant annet fordi de manglet emosjonell støtte fra privat nettverk (Sulimani-Aidan & Melkmann, 2018). Støtten fra profesjonsutøvere var også viktig for enslige mindreårige fordi de hadde manglet foreldres omsorg, beskyttelse og veiledning mens de flyktet alene og etablerte seg i et nytt land (Svendsen et al., 2018). Unges sammensatte behov får betydning for hvordan de forholder seg til og samarbeider med hjelpeapparatet.

Studier viser at ungdom opplevde å bli mer hørt og tatt på alvor da de ble 18 år, og at deres kommunikasjon med de ansatte hadde betydning for hvordan de oppfattet å bli involvert (Križ & Roundtree-Swain, 2017; Paulsen et al., 2020b). Husby et al. (2018) påpeker at en god relasjon gjorde at ansatte ble mer oppmerksomme på når barn og unge hadde det vanskelig, og når de skulle snakke med dem. Jensen (2016) viser hvordan unge utviklet kompetanse om egen og barnevernets maktposisjon i møter med barnevernet. De unges kompetanse hadde betydning for deres muligheter til å medvirke, fordi de ansatte oppfattet at de unge viste vilje til samarbeid. Samtidig medførte tillitsrelasjonen til én hjelper mer tillit til øvri-

ge hjelpere i en ansvarsgruppe, fordi den ene hjelpe- ren holdt ansvarsgruppas fokus på ungdommen som hovedperson (Sæbjørnsen & Willumsen, 2017). De ansattes støtte og fleksibilitet gjennom å tilrettelegge for medvirkning i ettervern kan ha betydning for ungdommers empowerment (Riise & Paulsen, 2022). Eksempelvis opplevde barn og unge mening, tilhørighet og sosial og emosjonell anerkjennelse i tiltak som inngikk i et fellesskap i nærmiljøet (Negård et al., 2020; Paulsen et al., 2020b). Samarbeid på ulike arenaer viser at rammer som legger til rette for fleksibilitet, støtte og fellesskap kan påvirke de unges utøvelse av aktørskap og samarbeidet mellom barnevernet og ungdommen.

TEORETISK TILNÆRMING:

UNGDOMS AKTØRSKAP I SAMARBEID

I artikkelen utforsker jeg aktørskap for unge med barnevernerfaring når de er i overgangen til voksenalivet. Ifølge Mayall (2003) handler aktørperspektivet om å se unge som individer som har valgmuligheter og er i stand til å uttrykke sine meninger. For å vurdere barns aktørskap mener Mayall (2003) det er nødvendig å forstå deres interaksjon i sammenheng med strukturer. Aktørskap kan forstås som barns aktiviteter overfor og i samspill med voksne, og hvorvidt de handler for å endre den sosiale settingen i sin hverdag (Mayall, 2003, s. 116). I ettervern påvirkes unges aktørskap av barnevernets praksis, og av de unges relasjon til barnevernet gjennom kontakt, interaksjon og møter. I oppfølgingen i ettervern innebærer dette hvordan unge opplever å bli involvert i samarbeidet med enkeltansatte eller i en gruppe, og hvordan de opplever medvirkning gjennom å få støtte, bli hørt og tatt på alvor.

Medvirkning kan forstås som konsulterende eller samarbeidende. *Konsulterende* medvirkning viser til at unge får mulighet til å snakke med voksne eller til å delta i møter som omhandler deres sak eller situasjon, men at det de sier ikke får innvirkning på beslutninger (Lansdown, 2010). Ved *samarbeidende* medvirkning får unges meninger innvirkning, og de inngår i større grad i et partnerskap der de ses på som

ressurspersoner og samarbeidspartnere (Lansdown, 2010). Praksis som involverer unge som samarbeidspartnere innebærer at barnevernet tilrettelegger for medvirkning og samarbeid, jf. Barnevernsloven (2021).

I artikkelen forstår jeg samarbeid som en prosess mellom ungdommen og ansatte. Juul og Husby (2020) presiserer at samarbeid er: «a process of co-creation, generating new answers and conclusions regarding the parties' common case» (s. 10). Samarbeidet kan knyttes til begrepet samskaping, som brukes om en samarbeidsform mellom fagfolk og ungdom i barnevernet for å endre, utvikle og forbedre barnevernfaglig arbeid (Larsgaard et al., 2020). Som individer i de pågående samarbeidsprosessene kan både ungdommen og ansatte ha meninger om hva samarbeidet skal føre til, samt oppfatninger av hva som skal til for å nå målene og hva som skal til for å skifte mening (Backe-Hansen, 2019). Dermed er verken saken eller løsningene forutbestemt, men noe partene må jobbe sammen om gjennom en relasjon (Juul & Husby, 2020). Larsgaard et al. (2020) er opptatt av relasjonen mellom fagfolk og unge i samskaping, og at begge parter har forventninger til kvaliteten i relasjonen. Ut fra dette kan relasjonen mellom ungdommen og ansatte få betydning for samarbeidet om ettervern.

Samtidig vil relasjonen mellom ungdommen og ansatte være preget av et skjevt maktforhold. Mayall (2003) presiserer at barns og unges begrensninger overfor voksne handler om at voksne har makt og privilegier til å definere barndom og til hva det å være barn skal innebære. I tillegg fremhever Mayall (2003) at strukturers innvirkning må vurderes i studier av barns og unges aktørskap. I ettervern kan strukturene vise til at organiseringen av hjelpen relaterer seg til at de unge ikke lenger er barn, men heller ikke er helt voksne. Arnett (2004) fremhever at livsfasen 'emerging adulthood' preges av ustabilitet, følelsen av å være imellom, selvfokus og utforskning av identitet og muligheter. Denne livsfasen involverer flere og parallelle hendelser, men samtidig muligheter og valg som ettervernet kan støtte opp under.

Ungdommene kan ha erfaringer med hvordan strukturer i barnevernet fungerte i samarbeidet før de fylte 18 år. Når de er i livsfasen emerging adulthood, kan aktørskapet handle om at de kommer i posisjon til å kreve ansvar, holde andre ansvarlige og uttrykke sine meninger (Bolin, 2016). Aktørskapet må derfor forstås i lys av hvordan de unge er bevisste på sine muligheter og rammene for ettervernet.

Ettervern er frivillig, og de unge bestemmer hvorvidt og hvor mye foreldre og andre i nettverket skal inkluderes i samarbeide om ettervernet. Bolin (2016) presiserer at unges handlinger må forstås i sammenheng med deres aktørskap. Deres handlinger kan inngå i strategier for å håndtere en situasjon og få innflytelse. I et samarbeid der unge inngår som partnere, tar barnevernet deres bidrag på alvor og de unge anses som kompetente personer som har nyttige og viktige bidrag å komme med (Vis, 2014). Samtidig utfordrer Bergnher (2019) begrepet aktørskap ved å presisere at barn har aktørskap i egenskap av å være et menneske i samspill med andre. Bergnher skiller mellom barns påvirkning og barns innflytelse i aktørskapet. Innflytelse knyttes til om personen i en gitt situasjon og ut fra et gitt spørsmål har innflytelse på det som gjøres og besluttes, mens påvirkning er noe personen indirekte eller direkte har i samspill med andre (Bergnher, 2019, s. 51-52). I artikkelen er det relevant å utforske ungdoms aktørskap i samarbeidet både indirekte, ved å undersøke hvordan de føler seg ivaretatt i samarbeidet, og direkte gjennom handlinger og interaksjon.

METODE

Studien har et kvalitativt forskningsdesign og tar utgangspunkt i fokusgruppeintervjuer og individuelle intervjuer med ungdommer i alderen 17–25 år. I forbindelse med et forskningsprosjekt ved NTNU Samfunnsforskning (Paulsen et al., 2020b), intervjuet jeg 37 ungdommer som skulle motta, mottok eller hadde mottatt ettervern. Til denne artikkelen har jeg valgt ut intervjuer med 29 ungdommer, 12 kvinner og 17 menn. Blant informantene inkluderer jeg 12 enslige mindreårige flyktninger fordi andelen enslige

ge mindreårige som mottok ettervern økte fra 2009, og dermed utgjorde en større andel av dem som mottok ettervern (Paulsen et al., 2020b). På lik linje med andre i ettervern, sto de i overgangen til voksenlivet, og de hadde med seg erfaringer fra å motta hjelp fra barnevernet. Der deres erfaringer har likheter med øvrige informanter omtales de som 'ungdommer' eller 'de unge' i artikkelen. Der det har vært relevant å trekke ut deres spesielle erfaringer, omtales de som enslige mindreårige. Erfaringene til enslige mindreårige var forskjellige grunnet kommunale ulikheter i organiseringen, innholdet og samarbeidet for å ivareta enslige mindreårige og andre ungdommer (Paulsen et al., 2020b; Svendsen et al., 2018). I artikkelen benevnes de som 'enslige mindreårige' fordi de mottok barnevernstiltak.

Utvalg og intervjuer

Et utvalgskriterium var at ungdommene hadde mottatt informasjon om ettervern, og at de mottok eller hadde mottatt ettervern. De fleste ungdommene mottok økonomisk støtte til bolig og bodde i bofellesskap eller annen bolig med oppfølging. Flere hadde, eller hadde hatt, fosterhjem som ettervernstiltak. Noen ble fulgt opp av en kontaktperson i barnevernet eller en miljøterapeut, mens flere hadde daglig oppfølging fra ansatte i samarbeidende tjenester. Et annet kriterium var at oppfølging fra ansatte i barneverntjenesten og samarbeidende tjenester var tematisert i intervjuene. I fokusgruppeintervjuene og de individuelle intervjuene tok jeg utgangspunkt i delvis strukturerte intervjuguider. I fokusgruppeintervjuene var det færre spørsmål om ungdommens tidligere erfaringer, medvirkning og nettverk. For øvrig var intervjuguidene inndelt i temaene informasjon og planlegging av ettervernstiltak, ettervernstiltak i overgang til voksenlivet, avslutning og tiden etter ettervern, eventuell kontakt med Nav.

Jeg rekrutterte ungdommene ved hjelp av ansatte i offentlige og private tjenester. De videreformidlet kontaklinformasjon, ga informasjon og tilrettelagt for intervjuer. To av intervjuene var fokusgruppeintervjuer med tre-fire informanter. I ett intervju deltok

to ungdommer. Resterende intervjuer var individuelle. Jeg fokuserte på ungdommenes oppfatninger av hjelpen i ettervernet og deres medvirkning. Jeg stilte utdypende spørsmål for å utforske det informantene tok for gitt (Kvale & Brinkmann, 2015). De individuelle intervjuene ga rom for flere oppfølgingsspørsmål, mens unge i intervjuene med flere deltakere reflekterte sammen rundt temaene, de utdypet, supplerte og spilte videre på hverandres innspill.

Etikk

Studien ble registrert hos Norsk senter for forskningsdata (NSD) med registreringsnummer 59415, og har fulgt forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap. De ansattes formidling av informasjon og tilrettelegging var sentral for gjennomføringen, men informantene mottok i tillegg skriftlig og muntlig informasjon fra meg. Jeg presiserte min rolle, at deltakelse var frivillig og anonymisering. I etterkant av intervjuene hadde informantene anledning til å kontakte meg og ansatte. Jeg har trukket ut det informantene har formidlet i generelle beskrivelser. Alle sitater er anonymisert og benevnes med fiktive navn.

Analyse

Analysene hadde en fenomenologisk og hermeneutisk tilnærming gjennom tematisk analyse. Ifølge Tanggaard (2018) søker fenomenologien å utforske ideer og inntrykk som vi har med oss, og som vi normalt tillegger fenomenene vi møter. Den fenomenologiske tilnærmingen er relevant, ettersom jeg tok utgangspunkt i og ønsket å forstå ungdoms erfaringer. Innen fenomenologien er det en bærende idé at menneskelig bevissthet er intensjonell (Tanggaard, 2018). Grunnet lik struktur i fokusgruppeintervjuene og de individuelle intervjuene, har jeg fulgt de seks stegene i tematisk analyse (Braun & Clarke, 2022). Stegene for å forstå kan knyttes til den hermeneutiske sirkel, og er nyttige fordi de bekrefter eller svekker førforståelser (Kristiansen, 2017). I de første gjennomlesningene av intervjuene merket jeg tekst om kontakt mellom ansatte og ungdommer som møter eller daglig interaksjon. Å få oversikt over, kode og kate-

gorisere datamaterialet knyttes til de to første stegene i tematisk analyse (Braun & Clarke, 2022). Gjennom kategorisering av kontakten i startfasen, motaksfasen og avslutningen av ettervern ble det tydelig at det var ulike formål med kontakten, som å få informasjon og avklaringer, eller å følge opp regelmessige møter. I det tredje steget i analysen samlet jeg formålene for kontakten som temaer. I fjerde steg gjennomgikk jeg temaene for å vurdere dem opp mot datasettet, og å kode data innen temaer som ikke var blitt inkludert (Braun & Clarke, 2022). I dette steget inkluderte jeg variasjoner som type tiltak og beskrivelser av relasjoner til ansatte. I de femte og sjette stegene inkluderte jeg ungdommenes handlinger, og analyserte dem opp mot formål med kontakten. Stegene ga retning til de to temaene som er beskrevet som funnene: 1. ungdommenes mål om å sikre forutsigbarhet og stabilitet gjennom vurderinger av økonomisk og praktisk hjelp, og 2. ungdommenes ønske om å oppleve trygghet gjennom avklart emosjonell støtte.

FUNN: UNGDOMS AKTØRSKAP I SAMARBEIDET

Gjennom ettervernet vurderte ungdommene hvor mye og på hvilke måter de skulle ha kontakt og samarbeid med ansatte. Som oftest fikk de en eller flere nye ansatte å forholde seg til i oppfølgingen. Ungdommenes vurderinger rundt mottak av praktisk og økonomisk hjelp var knyttet til mål om forutsigbarhet på kortere sikt og stabilitet mens de mottok ettervern. Ofte fremkom ønsket om trygghet etter hvert gjennom avklaringer rundt emosjonell støtte som en del av ettervernet. Ungdommenes tidligere erfaringer påvirket hvordan de forholdt seg til barnevernet og ansatte.

Mål om forutsigbarhet og stabilitet gjennom vurderinger rundt økonomisk og praktisk hjelp

Et framtreddende mål for samarbeidet i ettervern, var å sikre forutsigbarhet og stabilitet i livssituasjonen. Ungdommene vurderte sine behov for praktisk og økonomisk støtte i forbindelse med bosted, skolegang og jobb.

I forberedelsene, og mens de mottok ettervern, vurderte de unge situasjonen sin opp mot den informasjonen de fikk og barnevernets forventninger til dem. De unge var ambivalente til videre kontakt med barnevernet, de vurderte hva de trengte hjelp til og om de kunne klare seg på egen hånd. Før de samtykket, og mens de mottok ettervern, overveide ungdommene sine alternativer og hvilke muligheter tiltakene ville gi dem på kortere og lengre sikt. Flere unge fortalte at den økonomiske og praktiske hjelpen utgjorde en forutsigbarhet de trengte. De fortalte at de ellers hadde kontroll med livet. Mikkel (21) sa: «Jeg tok avgjørelsene. Barnevernet var en backup». De unge fortalte at de trengte ettervernet for å komme seg videre, og at de samarbeidet fordi det var «en del av pakken». Deres oppvekster med økonomiske utfordringer og ustabile familierelasjoner hadde påvirket hvordan de planla framtida og deres innstilling til å samarbeide.

For mange var overgangene tøffe. Cathrine (18) sa: «Barnevernet har lagt mye ansvar på meg. Det har vært mye å ha kontroll på og lett å overbooke seg selv». Hun tok selv styring i flyttingen mens hun hadde skolegangen, og slet psykisk i overgangene. Flere av ungdommene ønsket å være forberedt, på grunn av tidligere erfaringer med ustabilitet. Morten (18) leste seg opp på sosialarbeiderutdanning og systemet for å være «litt smartere enn barnevernet, ligge et steg foran». Flere presiserte at det var lettere å være forberedt i diskusjoner med ansatte når de hadde kunnskap og støtte fra personer i nettverket. På spørsmål om hva som var hennes motivasjon for å ta diskusjoner med barnevernet, svarte Jenny (20): «Barnevernet skal ikke få ta knekken på meg». Hun involverte fosterforeldre, søsken og fastlege for å få informasjon, drøfte og mobilisere støtte til møtene med barnevernet. Ungdommene ønsket ettervern, til tross for at de tidligere hadde opplevd mangel på forståelse fra ansatte. Den økonomiske og praktiske hjelpen ga dem handlingsrom og tiltrengt forutsigbarhet og stabilitet. De samarbeidet minimalt ved å følge opp avtaler.

Flere av ungdommene fortalte at kontakten med

barnevernet endret seg i ettervernet. Sondre (19) sa: «De har vist større interesse for meg etter at jeg fylte 18. Barnevernet tok en større rolle». De unge fortalte at kontakten med barnevernet ble mer regelmessig og stabil, de ble hørt og møtt med samarbeid. Josefine (19) sa om sin samarbeidsvillige saksbehandler: «Hun hører hva jeg har å si, møter meg på halvveien, og ser ting på min måte». Ungdommene opplevde større innsats fra de ansatte for å komme dem i møte. De samarbeidet med de ansatte for å utarbeide tiltaksplanen og fulgte opp tråden mellom møtene. Likevel var noen av ungdommene selektive når de etterspurte hjelp. De sa det var lettere å etterspørre konkret praktisk hjelp enn emosjonell støtte.

Enkelte ungdommer presiserte at barnevernet tilbød en standard «etterverns pakke». Standardiseringen ble tydeligere når de ba om individuell vurdering, men ikke ble hørt. I slike tilfeller mente noen av ungdommene at barnevernet hadde mislyktes i å vurdere deres situasjon opp mot den hjelpen de kunne tilby, og at behovene deres ikke hadde noen betydning for tilbudet de fikk. Enkelte enslige mindreårige påpekte at ansatte verken hadde lyttet til dem eller fulgt dem opp da de flyttet ut av bofellesskap. Når ungdommene ikke ble hørt, fant de løsninger på egen hånd, som å spare og omprioritere økonomien, tilpasse seg situasjonen, ta seg jobb eller å søke om ekstra hjelp. Flere valgte å ikke involvere de ansatte, og enkelte enslige mindreårige foretrakk å henvende seg til sitt private nettverk. Synne (18) sa: «De trenger ikke å passe på meg. Det er faktisk jeg som tar kontakt med *dem* når jeg trenger å snakke med dem». Ungdommene vurderte sine egne behov opp mot den begrensede kontakten med ansatte, og regulerte når og på hvilke måter de skulle ha kontakt med de ansatte.

Ønske om trygghet gjennom avklart emosjonell støtte

Ønsket om trygghet gjennom relasjoner og emosjonell støtte ble tydeligere for de unge etter hvert, og spesielt i situasjoner der slik støtte var fraværende. Ungdommene veide barnevernets forventninger

til dem opp mot tryggheten i å ha noen å henvende seg til. Når de unge deltok i arbeidet med å lage tiltaksplan, samarbeidet de ut fra at de ønsket kvalitet i relasjonen med ansatte. Josefine (19) beskrev relasjonen til sin nye saksbehandler slik:

Ting har blitt lettere og positivt. Jeg føler at jeg blir hørt. Tidligere har jeg følt at når jeg har sagt noe, har saksbehandlerne lagt det til sides, eller ikke svart på meldinger og når jeg har ringt. Nå prøver saksbehandler sitt beste. Hun er alltid på når jeg trenger henne.

De unge fortalte at det var lettere å involvere de ansatte, å si fra og å bli bedre på å hevde sin stemme når de ansatte lyttet og tok dem på alvor. Josefine (19) utdypet: «Jeg må forklare, gi begrunnelser for hvorfor det er vanskelig. Da er det lettere å få saksbehandler til å forstå». Flere beskrev at det var rom for å be om hjelp. Der det var utfordringer i å etablere relasjoner, handlet det om hyppige bytter av saksbehandler og vansker med å få til uformell kontakt. Ungdommene sa at de ønsket at ansatte var mer interessert i dem.

Selv om ungdommene tidligere hadde dårlige erfaringer med barnevernet, etablerte de tillitsrelasjoner med ansatte. Tilliten utviklet seg når de opplevde gjensidighet i kontakten, som når ansatte ga av seg selv. Anna (21) sa: «Hun [saksbehandler] er ikke en rolle eller ei stilling. Hun er et menneske, og da kan jeg også være et menneske, ikke en barnevernsunge. Vi har kjemi, men det er fordi både hun og jeg tillater god kjemi».

Flere av ungdommene fortalte at de hadde opplevd å bli møtt med forventninger grunnet sin bakgrunn. Når ansatte var tilgjengelige og viste omsorg, utviklet ungdommene tillit til dem og trygghet. Da kunne de formide at de ønsket fokus på sin situasjon og ressurser her og nå. Blant de unge som ønsket emosjonell støtte, var samarbeid for å inkludere emosjonell støtte avklart. De hadde avtaler om terskler og tidspunkter for kontakt, og måter og arenaer å ha kontakt på i oppfølgingen. Slike avklaringer var spesielt viktige for dem som sto i konflikter og slet psykisk. Med emosjonell støtte i oppfølgingen var det enklere å distansere seg fra konflikter i

sin egen familie og å regulere kontakten med familie og hvor mye ansvar de skulle påta seg for familiens situasjon.

De unge som ønsket å bo i botiltak, ønsket tilgang på profesjonsutøvere gjennom barnevernet, tilknyttede aktiviteter og lavterskeltiltak. De enslige mindreårige vurderte botiltakene som gunstige på grunn av oppfølgingen, språklig og kulturelt utbytte. De fleste bodde i bofellesskap før de flyttet til hybel med oppfølging fra miljøterapeut. Både de enslige mindreårige og andre ungdommer i bo- og lavterskeltiltak fremhevet fellesskapet blant ansatte og ungdommene, et fellesskap som ga dem et nettverk som de kunne nyttiggjøre seg når de trengte praktisk og emosjonell støtte. Ungdommene vurderte selv hvor mye de deltok. Noen etablerte tette relasjoner til ansatte og ungdommer i tiltakene, og beskrev dem som «familie», «venner», «foreldre» og «mor og far». Disse relasjonene trygget dem i å prøve seg fram og be om tilbakemeldinger. Ansattes taushetsplikt ga enslige mindreårige trygghet til å åpne seg og etablere tillitsrelasjoner. Unge som etablerte tillitsrelasjoner med ansatte, uttrykte at de opplevde omsorg og at de ble møtt på sitt behov for emosjonell støtte. Sigve (21) beskrev sine gåturer med miljøterapeuten som terapeutiske og oppløftende. Med tillitsrelasjoner til ansatte i botiltakene, forholdt de unge seg mindre til ansatte i barnevernet, selv om de også kunne ha tillit til dem. Enkelte enslige mindreårige hadde bare kontakt med ansatte i tiltakene.

DISKUSJON

Funnene gjenspeiler at ungdommenes aktørskap kan knyttes til mål for framtida og ønsker for hjelpen i ettervern. Videre diskuterer jeg hvordan ungdommenes aktørskap kom til uttrykk gjennom deres tilstedeværelse og handlinger, og i interaksjonen med ansatte. Måten de unge samarbeidet om ettervernet på har sammenheng med deres utfordringer og med den livsfasen de befant seg i.

I forberedelsene, og mens de mottok ettervern, vurderte ungdommene sine egne behov opp mot hvilken hjelp de kunne få. Vurderingene antyder at

de utøvde aktørskap, ettersom de inngikk i et samspill med ansatte for å regulere en sosial setting, slik Mayall (2003) beskriver. I denne sammenhengen dreide det seg om behovet for hjelp og videre kontakt med barnevernet. De unges vurderinger rettet seg mot å ha ettervern som en backup, fordi det sikret dem økonomisk hjelp og hjelp fra ansatte. Både for dem som inngikk i samspill med ansatte, og for unge som anså ettervernstilbudet som en standardisert «ettervernspakke», handlet det om å begrense kontakten med barnevernet og ansatte. De fulgte kun opp det som ble forventet og de valgte ut ansatte å ha kontakt med. Handlingene kan forstås som strategier i aktørskapet, fordi de rettet seg mot å håndtere en situasjon og få innflytelse, slik også Bolin (2016) beskriver. Gjennom å fortsatt forholde seg til avtaler og møter hadde de mulighet til å si fra. En studie av unges deltakelse i ansvarsgruppemøter underbygger at unge deltok fordi de oppfattet at det var forventet og fordi det var viktig å forbli informert (Sæbjørnsen & Willumsen, 2017). Samarbeidet mellom barnevernet og de unge reflekterer at de unge deltok gjennom konsulterende medvirkning (Lansdown, 2010), fordi de hadde åpning for å si fra, men ikke klarte å påvirke ettervernstilbudet.

Flere ungdommer hadde vokst opp i familier med økonomiske utfordringer, og de ønsket å forhindre å komme i samme situasjon. Arnett (2004) framhever at livsfasen 'emerging adulthood' gir unge fra utfordrende bakgrunner muligheter til livsendring. Ungdommenes vurderinger av praktisk og økonomisk støtte viser at de ønsket å planlegge framtida. I den livsfasen de unge var i, er planlegging en kognitiv evne som kan underbygge resiliens (Arnett, 2004). Ungdommenes overveielser av ulike alternativer kan forstås som en strategi for å oppnå forutsigbarhet og stabilitet. Selv om de oppfattet at rammene ikke tillatt å rettela for individuelle vurderinger, ville de ha «ettervernspakken». Men de hadde ellers ikke mer kontakt med barnevernet enn nødvendig. På lignende måte tok unge i Bolins (2016) studie, avstand til profesjonsutøverne når de opplevde at de ikke kom til orde i ansvarsgruppemøter. De sluttet å delta eller forlot

ansvarsgruppemøtene. Distanseringen kan forstås som en reaksjon på avmakt, men også som aktørskap, fordi ungdommene fratok barnevernet handlingsrom for samarbeid (Tunestveit et al., 2021). Ungdommer som minimalt involverte barnevernet, og enslige mindreårige som ikke forholdt seg til barnevernet, utøvde aktørskap. Som i studien til Larsgaard et al. (2020), viste de selvbestemmelse og styrke fordi de brøt med en praksis som de ikke godtok. I tillegg fant ungdommene løsninger på egen hånd. De mobiliserte støtte fra nettverket, omprioriterte økonomien, og søkte jobb eller ekstra økonomisk støtte. Handlingene viser at ungdommene håndterte situasjoner ut fra ujevn maktfordeling (Bolin, 2016). Unge som leste seg opp på systemet og involverte nettverket for å være forberedt i møter med barnevernet, ville utfordre den skjeve maktfordelingen. Handlingene reflekterer aktørskap ved at de var bevisst sin egen maktposisjon.

Når ungdommene fulgte opp kontakten med barnevernet og målene i tiltaksplanen, forberedte seg til møtene og forklarte hva de trengte hjelp til, kan handlingene reflektere at de inngikk som samarbeidspartnere. At unge vedkjenner seg behov for støtte og ber om hjelp kan forstås som at de påtar seg ansvar (Gundersen, 2021). Ungdommens handlinger kan tolkes som at de forholdt seg til barnevernet gjennom samarbeid om uttalte og uttalte mål (Breimo et al., 2019). De uttalte målene handlet om at ungdommene oppfattet at rutiner og jevnlig møter med barnevernet inngikk i «etterverns-pakken». Ungdommens handlinger for å imøtekomme forventningene, antyder at de samarbeidet som medspillere. I Jensens (2016) studie framsto ungdommer som medspillere når de ventet på ordet og la fram synspunkter på en velartikulert, balansert og begrunnet måte. Når ungdommene imøtekom forventninger, kan handlingene deres forstås som at de tilpasset sine bidrag til barnevernets praksis. En tidligere studie understøtter at ansatte utviklet rutiner for å involvere ungdommer, med formål om å overholde formelle og juridiske mål (Riise & Paulsen, 2022). Selv om unges vurderinger av institusjo-

nelle betingelser kan være mer eller mindre bevisste (Tunestveit et al., 2021), kan handlingene handle om identitetsutforskning. I overgangen til voksenlivet involverer unge seg med ulike personer og i ulike situasjoner for å lære om seg selv i lys av andre (Arnett, 2004).

De unge formidlet et bevisst valg om kontakt med ansatte i bo- og lavterskeltiltak fremfor kontakt med ansatte i barnevernet. Studier underbygger at ungdommer valgte voksne de var komfortable med og som anerkjente personligheten deres (Gundersen, 2021; Paulsen et al., 2020a). Når ungdommene etablerte relasjoner der de oppfattet det som trygt å gi innspill, antyder det at de utøvde aktørskap ut fra ønsket om innflytelse og påvirkning, jf. Bergners (2019) forståelse av aktørskap. De etablerte relasjoner for å ha innflytelse på beslutninger og tiltak, samtidig som de påvirket gjennom tilstedeværelse i oppfølging fra ansatte. Unges behov for emosjonell støtte fremsto tydeligere i situasjoner der de savnet støtten, noe som antyder at relasjon hadde betydning for aktørskapet. Støtte gjennom relasjoner kan underbygge at unge utvikler styrke og ressurser (Arnett, 2004). Ungdommene utviklet tillitsrelasjoner til ansatte, til tross for at de var ambivalente til å ha kontakt med og stole på profesjonsutøvere. For enslige mindreårige var taushetsplikten avgjørende. Studier underbygger at det tar tid å etablere tillitsrelasjoner og et produktivt samarbeid for unge som er skeptiske grunnet dårlige erfaringer (Sæbjørnsen & Willumsen, 2017; Sæbjørnsen & Ødegård, 2016). Unge utviklet tillit gjennom samarbeidet om ettervern når de opplevde å bli lyttet til, at ansatte tok dem seriøst og at tiltak ble utformet i tråd med deres behov. Deres erfaringer reflekterer at aktørskap inkluderer anerkjennelse av ressurser og bevissthet om unges sårbarheter og avhengighet av relasjoner (Bergnehr, 2019; Larsgaard et al., 2020). At relasjonen med ansatte bidro til at ungdommer delte det som var vanskelig, reflekterer en konstruktiv samarbeidende relasjon. Relasjonen utviklet aktørskapet fordi den bidro til at ungdommene jobbet seg videre fra det som var vanskelig for dem.

Ungdommene utøvde aktørskap gjennom tilstedeværelse og deltakelse i aktiviteter og i relasjoner der ansatte var tilgjengelige og det var tilrettelagt for dialog. Muligheten til å utøve aktørskap på ulike arenaer kan ses i sammenheng med praksis for å etablere et partnerskap med de unge. Ifølge Studsrød og Mevik (2019) fordrer et partnerskap at profesjonsutøveres praksis er å gjøre noe sammen med brukere. Oppfølging som handlet om unges ressurser og situasjon her og nå, dreide fokuset bort fra deres bakgrunn fra barnevernet. En tidligere studie viser at empowerment, både gjennom saksbehandling og i lavterskel- og botiltak, var et formål i ansattes tilrettelegging for å involvere unge i ettervern (Riise & Paulsen, 2022). Ungdommer, og særlig enslige mindreårige, valgte å oppsøke lavterskel- og botiltak fordi de fikk språklig, kulturelt og sosialt utbytte av aktivitetene, fellesskapet og oppfølgingen. Deres valg kan forstås i sammenheng med deres ønsker om trygghet og emosjonell støtte. Studier viser at fellesskapet og felles opplevelser har betydning for de unges forståelse av at de er personer med viktige erfaringer og kompetanse (Larsgaard et al., 2020; Negård et al., 2020; Paulsen et al., 2020a). Arnett (2004) presiserer at omsorg gjennom relasjoner er en beskyttelsesfaktor i overgangen til voksenlivet. Ungdommenes samspill og tilstedeværelse i relasjoner med andre i fellesskap reflekterer aktørskap der

de hadde påvirkning, jf. Bergnehrs (2019) forståelse av aktørskap i kraft av å være. Gjennom interaksjonen ble det trygt å si fra, og dermed kom ungdommene i posisjon til å ha innflytelse på tiltak og beslutninger. At ungdom utforsker sine muligheter, er en vesentlig del av å være mellom ungdom og voksenliv. For ungdommene i ettervern innebar utforskningen av muligheter også å utforske sitt aktørskap, både i direkte kontakt med ansatte og på øvrige arenaer i livene deres.

KONKLUSJON

Artikkelen viser at unge i ettervern har mål og ønsker for samarbeidet om ettervern. Deres aktørskap kom til uttrykk gjennom deres vurderinger av egne behov og den hjelpen de kunne motta. Aktørskapet kom også til syne gjennom at de regulerte hvem de ville samarbeide med, og gjennom handlinger som reflekterte at de tok egne valg i samarbeidet, basert på sine behov og sin situasjon. Samarbeidet ble påvirket av ungdommenes erfaringer gjennom oppfølgingen, kontakten med og relasjoner til ansatte og andre i nettverket.

Studien aktualiserer at barnevernet har et stort ansvar for å tilrettelegge for samarbeid med ungdom i ettervern. Det ligger derfor et potensial i å anvende aktørperspektivet for å utvikle praksis slik at unge i ettervern kan inngå som reelle samarbeidspartnere.

SUMMARY

«The Caseworker is Quite Cooperative». Youths' Agency in the Cooperation on Aftercare

The article concerns youths' agencies when they are over eighteen and receive help from the Child Welfare Services (CWS) through aftercare. The article explores how youths express their agency in the cooperation on aftercare. Data consists of qualitative interviews with twenty-nine youths, thematically analysed from a phenomenological and hermeneutic approach. The findings show that the youths had goals of stability and predictability. Their goals emerge through their practical and financial support assessments and their desire for security through emotional support. The youths exercised agency based on their experiences by assessing their situation against the need for help within the framework of aftercare. They expressed agency by regulating their contact with employees and the CWS, mobilising resources and establishing trusting relationships that facilitated cooperation. Their initiative and actions in the cooperation emphasise that it is essential that the CWS recognises the youths as actors and partners in aftercare.

Keywords: cooperation, agency, aftercare and participation

REFERANSER

- Adley, N. & Kina, V. J.** (2017). Getting behind the closed door of care leavers: Understanding the role of emotional support for young people leaving care. *Child & Family Social Work*, 22, 97–105. <https://doi.org/10.1111/cfs.12203>
- Arnett, J. J.** (2004). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties*. Oxford University Press.
- Backe-Hansen, E.** (2016). Barn og unges medvirkning i barnevernet – hvorfor og hvordan? *Skriftserie fra Senter for musikk og helse*, 9, 37–48. https://nmh.brage.unit.no/nmh-xmlui/bitstream/handle/11250/2445637/Backe-Hansen_Barn_og_unges_medvirkning_i_barnevernet.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Backe-Hansen, E.** (2019). Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid – til besvær og til barns og unges beste. I I. Kvaran, I. Studsrød, V. Paulsen, & K. Mevik (Red.). *Barnevernspedagog. En grunnbok* (s. 245–258). Universitetsforlaget.
- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet** (2011). *Rundskriv om tiltak etter barnevernloven for ungdom over 18 år*. (Nr. Q-13/2011).
- Convention on the Rights of the Child, 20 November 1989** (1989). <https://www.refworld.org/docid/3ae6b38fo.html>
- Barnevernsloven** (2021). *Lov om barnevern (LOV-2021-06-18-97)*. Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2021-06-18-97>
- Bergnehr, D.** (2019). Barneperspektiv, barns perspektiv och barns aktørskap – en begrepps-diskussion. *Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk. Special issue: «Barnperspektiv»*, 5(1), 49–61. <https://doi.org/10.23865/ntpk.v5.1373>
- Bolin, A.** (2016). Children's agency in interprofessional collaborative meetings in child welfare work. *Child & Family Social Work*, 21(4), 502–511. <https://doi.org/10.1111/cfs.12167>
- Braun, V. & Clarke, V.** (2022). *Thematic analysis. A practical guide*. Sage Publishing.
- Breimo, J. P., Sandvin, J.T. & Thommesen, H.** (2015). Trøblete overganger i et aldersdelt hjelpeapparat. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 92(1), 29–44. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2015-01-03>
- Breimo, J. P., Lo, C., Anvik, C.H. & Sandvin, J. T.** (2019). Mål og mening med samarbeid – en analyse av barnevernets formaliserte samarbeidsnettverk. *Fontene forskning*, 12(2), 4–17. <https://fontene.no/forskning/mal-og-mening-med-samarbeid-6.584.876725.ed2feobne>
- Falch-Eriksen, A., Toros, K., Sindi, I. & Lehtme, R.** (2021). Children expressing their views in child protection casework: Current research and their rights going forward. *Child & Family Social Work*, 26(3), 485–497. <https://doi.org/doi.org/10.1111/cfs.12831>
- Furey, R. & Harris-Evans, J.** (2021). Work and resilience: Care leavers' experiences of navigating towards employment and independence. *Child and Family Social Work*, 26(3), 404–414. <https://doi.org/10.1111/cfs.12822>
- Grunnloven** (1814). *Kongeriket Noregs grunnlov (LOV-1814-05-17)*. Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17-nn>
- Gundersen, T.** (2021). Embedded in relations – Interactions as a source of agency and life opportunities for care? experienced young adults. *Children & Society*, 35(5), 680–693. <https://doi.org/10.1111/chso.12434>
- Hasle, B., Olson, B., Høiset, J. & Kildal, C.** (2021). Profesjonelles barnesyn – en utfordring for barnets medvirkning. *Fontene forskning*, 14(1), 4–17. <https://fontene.no/forskning/profesjonelles-barnesyn--en-utfordring-for-barnets-medvirkning-6.584.876467.0982d2bb42e>
- Hokanson, K., Golden, K. E., Singer, E. & Berzin, S. C.** (2020). 'Not Independent Enough': Exploring the Tension Between Independence and Interdependence among Former Youth in Foster Care who are Emerging Adults. *Child Welfare*, 97(5), 141–157. <https://www.jstor.org/stable/48626871>
- Husby, I.S.D., Slettebø, T. & Juul, R.** (2018). Partnerships with children in child welfare: The importance of trust and pedagogical support. *Child & Family Social Work*, 23(3), 443–450. <https://doi.org/10.1111/cfs.12435>
- Jensen, G.** (2016). Brukermedvirkning og maktutøvelse – ungdom som medspiller og motspiller i barnevernet. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 93 (03-04), 304–320. <https://doi.org/10.18261>
- Jensen, I. B., Studsrød, I. & Ellingsen, I. T.** (2020). Child protection social workers' constructions of children and childhood: An integrative review. *Child & Family Social Work*, 25, 83–96. <https://doi.org/10.1111/cfs.12720>
- Juul, R. & Husby, I.S.D.** (2020). Collaboration and conversations with children in Child Welfare Services – Parents' viewpoint. *Child & Family Social Work*, 25, 9–17. <https://doi.org/10.1111/cfs.12707>
- Kristiansen, S.** (2017). Fortolkning, forståelse og den hermeneutiske sirkel. In M. Järvinen & N. Mik-Meyer (Red.). *Kvalitativ analyse. Svy traditioner*. Hans Reitzels Forlag.
- Križ, K. & Roundtree-Swain, D.** (2017). «We are merchandise on a conveyer belt»: How young adults in the public child protection system perceive their participation in decisions about their care. *Children and Youth Services Review*, 78, 32–40. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.05.001>

ANNE RIISE

«Saksbehandleren er ganske samarbeidsvillig»
– ungdoms aktørskap i samarbeidet om ettervern

- Kvale, S. & Brinkmann, S.** (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal akademisk.
- Lansdown, G.** (2010). The realisation of children's participation rights: critical reflections. I N. Percy-Smith & N. Thomas (Red.). *A handbook of children and young people's participation* (s. 11-24). Routledge.
- Larsgaard, A. K., Krane, V. & Damsgaard, H. L.** (2020). Brikke eller aktør og samskaper? *Tidsskriftet Norges barnevern*, 97 (01), 4–21. <https://doi.org/10.18261/ISSN.1891-1838-2020-01-02>
- Lidén, H., Aasen, B., Seeberg, M. L. & Staver, A. B.** (2020). *Fra bosetting til voksenaliv: Den kommunale tjenestekjeden for enslige mindreårige flyktninger*. (Rapport ISF 2020:1). Institutt for samfunnsforskning. <https://hdl.handle.net/11250/2641091>
- Mayall, B.** (2003). Children in action at home and school. I B. Mayall (Red.) *Children's Childhoods: Observed and Experienced* (s. 114-127). Taylor & Francis Group.
- Negård, I.-L., Ulvik, O.S. & Oterholm, I.** (2020). You and me and all of us: The significance of belonging in a continual community of children in long-term care in Norway. *Children and Youth Services Review*, 118. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105352>
- Paulsen, V.** (2016). Ungdommers erfaringer med medvirkning i barnevernet. *Fontene forskning*, 9(1), 4–15. <https://fontene.no/forskning/ungdommers-erfaringer-med-medvirkning-i-barnevernet-6.584.865505.63d8d048fc>
- Paulsen, V. & Berg, B.** (2016). Social support and interdependency in transition to adulthood from child welfare services. *Children and Youth Services Review*, 68, 125–131. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2016.07.006>
- Paulsen, V., Riise, A. & Berg, B.** (2020a). Enslige mindreåriges vei inn i voksenlivet – behov for anerkjennende praksis. *Fontene forskning*, 13(2), 31–43. <https://fontene.no/forskning/enslige-mindreariges-vei-inn-i-voksenlivet-behov-for-akerkjennende-praksis-6.584.876642.c709433803>
- Paulsen, V., Wendelborg, C., Riise, A., Berg, B., Tøssebro, J. & Caspersen, J.** (2020b). Ettervern – en god overgang til voksenlivet? *Helhetlig oppfølging av ungdom med barnevernerfaring*. (Rapport NTNU samfunnsforskning 2020). Norsk teknisk Naturvitenskapelige Universitet. <https://hdl.handle.net/11250/2660047>
- Riise, A. & Paulsen, V.** (2022). Facilitating Participation for Youths in Child Welfare Services in Transition to Adulthood: Practice between Formalities and Empowerment. *Child Care in Practice*, 1–14. <https://doi.org/10.1080/13575279.2022.2058916>
- Studsrod, I. & Mevik, K.** (2019). Foreldresamarbeid – muligheter og utfordringer. I I. Kvaran, I. Studsrød, V. Paulsen & K. Mevik (Red.). *Barnevernspedagog. En grunnbok* (s. 231-244). Universitetsforlaget.
- Sulimani-Aidan, Y. & Melkman, E.** (2018). Risk and resilience in the transition to adulthood from the point of view of care leavers and caseworkers. *Children and Youth Services Review*, 88, 158–140. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.03.012>
- Svendsen, S., Berg, B., Paulsen, V., Garvik, M. & Valenta, M.** (2018). *Kunnskapsoppsummering om enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger*. (Rapport NTNU Samfunnsforskning 2018). Norsk Teknisk Natuvitenskapelige Universitet. <http://hdl.handle.net/11250/2499876>
- Sæbjørnsen, S.E.N. & Willumsen, E.** (2017). Service user participation in interprofessional teams in child welfare in Norway: vulnerable adolescents' perceptions. *Child & Family Social Work*, 22, 43–53. <https://doi.org/10.1111/cfs.12242>
- Sæbjørnsen, S.E.N. & Ødegård, A.** (2018). Adolescents' Subjective Views about Interprofessional Team Participation: A Q-methodological Study. *Journal of Comparative Social Work*, 11(2), 187–121. DOI: 10.31265/jcsw.v11i2.141
- Tanggaard, L.** (2018). Fænomenologi som kvalitativ forskningsmetode. I M. Järvinen & N. Mik-Meyer (Red.). *Kvalitativ analyse. Syv traditioner* (s. 81-102). Hans Reitzels Forlag.
- Tunestveit, M., Mæhle, M. & Ulvik, O. S.** (2021). Deltaking i barnevernet – ein analyse av ungdomar sine forteljingar i lys av posisjoneringsteori. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 98(1), 4–19. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2021-01-02>
- Verulava, T. & Dangadze, B.** (2021). Challenges of Emerging Adulthood among Youth out of Foster Care. *FWU Journal of Social Sciences*, 15(1), 1–10. <http://doi.org/10.51709/19951272/spring2021/15-1>
- Vis, S. A.** (2014). *Factors that determine children's participation in child welfare decision-making. From consultation to collaboration* [Doktorgradsavhandling], Norges arktiske universitet, UiT. <https://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/7042/thesis.pdf?sequence=5>

NYHETER OG REPORTASJER
fontene.no

fontene

fontenemagasin

Nyhetsbrev

Nå kan du
abonnere på vårt
**nyhetsbrev med
utenrikssaker**

Send tips til: frifagbevegelse@lomediamedia.no

FriFagbevegelse

Nettstedet til LOs fagblader

SKANN FOR Å ABONNERE

ILLUSTRASJON: COLORBOX.COM